

FRANCISCUS KRESNIK FECIT - GLAZBENI INSTRUMENT KAO MUZEJSKI PREDMET

TAMARA MATAIJA

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog
primorja Rijeka

tamara@ppmhp.hr

Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka (PPMHP) čuva ostavštinu dr. Franje Kresnika organiziranu u memorijalnu Zbirku Kresnik, koja je većim dijelom glazbene prirode te sadržava raznovrsne predmete, dokumente, fotografije, pisma, bilješke, rukopise, skice, papirnate modele za dijelove gudačkih instrumenata, pribor za obradu drveta i miješanje lakova te opise kremonskih instrumenata. Najvredniji su eksponati u toj Zbirci Kresnikove violine.

Dr. Franjo Kresnik (Beč, 1869. – Rijeka, 1943.) bio je liječnik, pedijatar, i imao je privatnu ordinaciju u Rijeci, ali se u potpunosti posvetio proučavanju kremonske tehnike izrade gudačkih instrumenata u teoriji i praksi. Imao je svoju radionicu, tiskao je knjižicu s *vijestima* iz radionice¹ te napisao studiju o kremonskom laku² i priručnik za graditelje violina, koji je preveden na hrvatski i nakon njegove smrti tiskan u izdanju

¹ Kresnik, dr. Franjo, *Vijesti iz umjetničke radionice za klasičnu izradbu gusala*, Rijeka, 1926.

² *Der Altitalienische Geigenlack und seine Eigenschaften mit Rücksicht auf die Rolle der Harze und Aetherischen Öle*, Pariz, 1932.

Slika 1. Dr. Kresnik sa šeširo, Cremona oko 1938., PPMHP KPO-ZK 1784. Fototeka PPMHP-a.

tadašnje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti.³ Za svoj praktični rad dobio je nagrade na Međunarodnoj izložbi u Rijeci 1926. i u Berlinu 1938., a posebno mu je priznanje dodijelio organizator svečanosti u Cremoni u povodu 200. obljetnice smrti Antonija Stradivarija. Imao je nezaobilaznu ulogu u počecima rada Međunarodne škole za liuteriju, osnovane 1938. u Cremoni. Nekoliko godina kasnije odobren mu je zahtjev za osnivanje srodne škole na Sušaku, ali je plan ostao neostvaren zbog

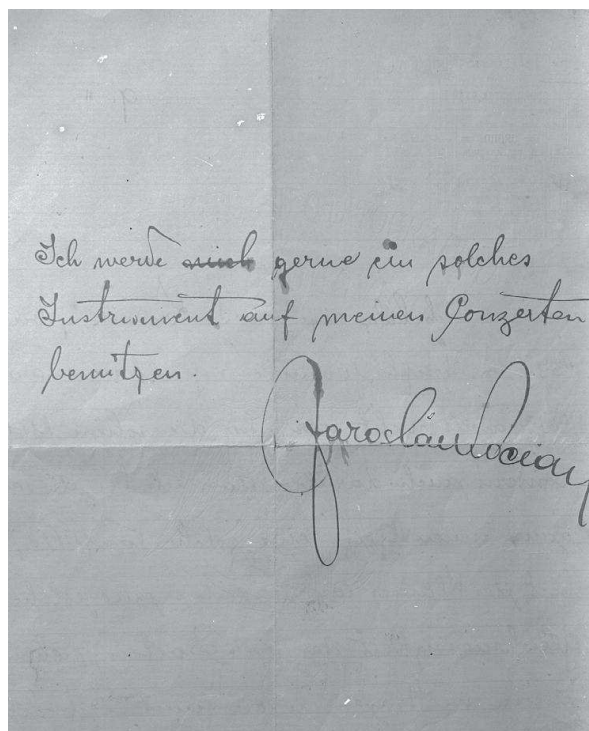
³ Kresnik, dr. Franjo, *Starotalijansko umijeće građenja gudačkih instrumenata*, JAZU Zagreb, 1951.

Slika 2. *Vijesti iz umjetničke radione za klasičnu izradbu gusala, dr. Franjo Kresnik, Tiskarski grafički zavod - G. Derencin, Rijeka, 1926., PPMHP KPO-ZK 19548. Fototeka PPMHP-a.*

početka Drugoga svjetskog rata, tijekom kojega je Kresnik preminuo. Izradio je oko 50 violina, dvije viole, dva čela te set instrumenata za gudački kvartet.⁴ O kvaliteti njegovih instrumenata svjedoče mišljenja uglednih virtuoza poput Jaroslava Kociana, Ariga Seratta, Bhoyslava Lhotskog i dr. Prezentacija Kresnikove zbirke, sa svim njezinim komponentama, zahtijeva multidisciplinarni pristup i razumijevanje širega društveno-ekonomskog i duhovnog konteksta njegova vremena te muzeoloških sta-

⁴ Balabanić Fačini, Marica, *Život uz violine*, PPMHP Rijeka, 1993.

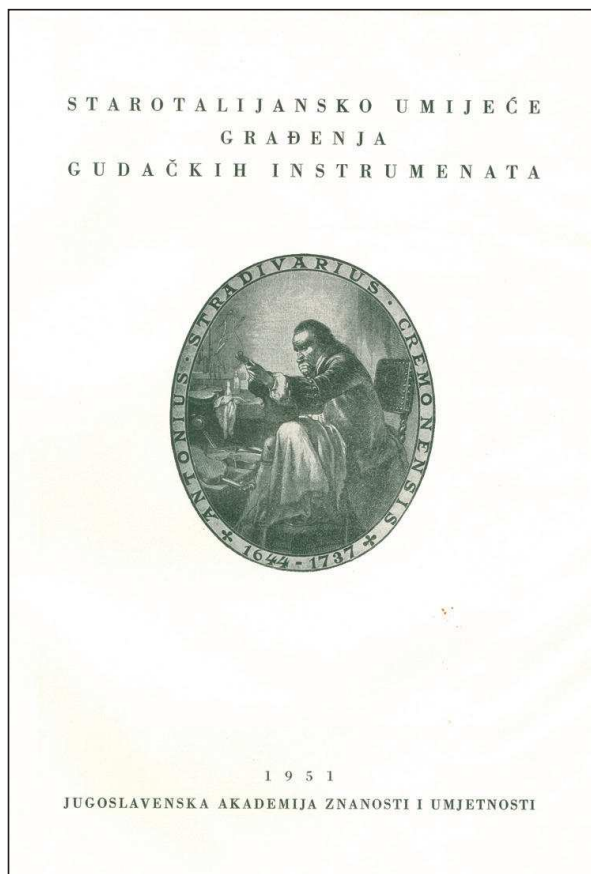
Slika 3. *Mišljenje Jaroslava Kociana o Kresnikovoj violini, Rijeka, 9. 2. 1912., PPMHP KPO-ZK 26099. Fototeka PPMHP-a.*

jališta o starim instrumentima i praksi njihove prezentacije u javnim zbirkama.

RAZMATRANJA O UPOTREBI MUZEJSKIH INSTRUMENATA

Glazbena je baština i materijalna i nematerijalna. Brojni njezini materijalni oblici pohranjeni su u muzejima, a među njima su instrumenti specifičan muzejski predmet koji se samo polovično može percipirati svojim materijalnim oblikom. Nematerijalna glazbena baština obuhvaća način izrade instrumenta i njegova akustička svojstva. Mnogi se autori slažu u tome da je zvuk koji instrument stvara njegova glavna estetska komponenta.⁵ Ako ga ne možemo čuti, naš će doživljaj instrumenta biti manjkav, a njegova mi-

⁵ www.mim.be/conservation-of-musical-instruments-in-the-mim

Slika 4. Starotalijansko umijeće građenja gudačkih instrumenata / Studio sull'antica liuteria classica italiana, dr. Franjo Kresnik, JAZU Zagreb, 1951., PPMHP KPO-ZK 19547. Fototeka PPMHP-a.

sija povijesnog dokumenta bit će samo djelomično ispunjena. Stoga se nameće pitanje zašto se na instrumentu koji je dio neke muzejske zbirke ne bi sviralo.⁶ Međutim, sviranje zahtijeva fizičku interakciju koja nužno dovodi do trošenja materijala i slabljenja materijalnog integriteta instrumenta. Muzeji se brinu o najrazličitijim upotrebnim predmetima koji se, sukladno muzeografskim standardima, ne upotrebljavaju u svojoj primarnoj funkciji. Za većinu je njih nedvojbeno da

⁶ Lamb, Andrew, *To play or not to play: the ethics of musical instrument conservation*, 1995.; <http://www.vam.ac.uk/content/journals/conservation-journal/issue-15/>

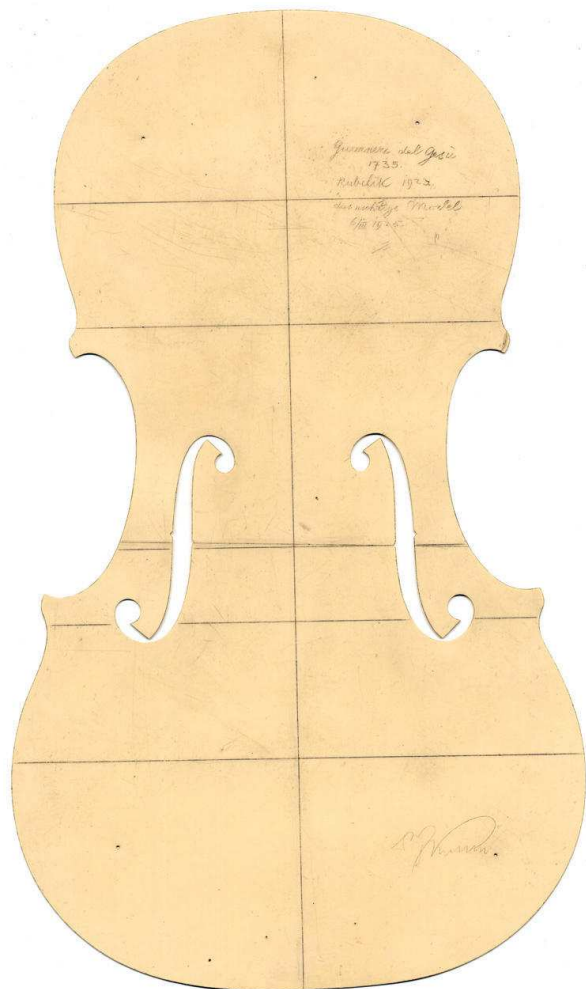

Slika 5. Franciscus Kresnik fecit, Etiketa za unutrašnjost violine, Rijeka, 1935., PPMHP KPO-ZK 20450. Fototeka PPMHP-a.

se u muzeju neće rabiti kako bi ispunili primarnu svrhu svog nastanka već će biti konzervirani u stanju u kojemu su zatečeni kada su se prestali upotrebljavati i takvi će ispunjavati svoju dokumentarnu ulogu. Kad se govori o instrumentima, situacija je ipak drugačija jer iz fizičke interakcije proizlazi nova dimenzija umjetničke vrijednosti koja inače ostaje potpuno skrivena i nepojmljiva, a kojoj je materijalni oblik podređen. Stoga prezentacija instrumenata u muzejima nameće brojne dvojbe i niz etičkih pitanja na koja nije moguće dati jedinstven ni jednoznačan odgovor.

Zaštita i komunikacija dvije su od tri temeljne muzeološke funkcije.⁷ Muzejima je povjerena briga o materijalnom integritetu, odnosno o konzervaciji predmeta (pa tako i instrumenata) kako bi ostali sačuvani za budućnost, ali im je ujedno dodijeljena i uloga medijatora baštine te imaju zadaću učiniti instrumente, uključujući i njihove nematerijalne sadržaje, javno dostupnima u sadašnjosti. Postoji široka lepeza mogućnosti prezentacije glazbenih instrumenata u muzejskim zbirkama: od posudbe instrumenata za nastupe i vježbanje do isključivo vizualne prezentacije, u kojoj informacije proizlaze iz opservacije, mjerenja i drugih nedestruktivnih tehnika. Ti polarizirani pristupi upotrebi i konzervaciji glazbenih instrumenata u zbirkama legitimni su u

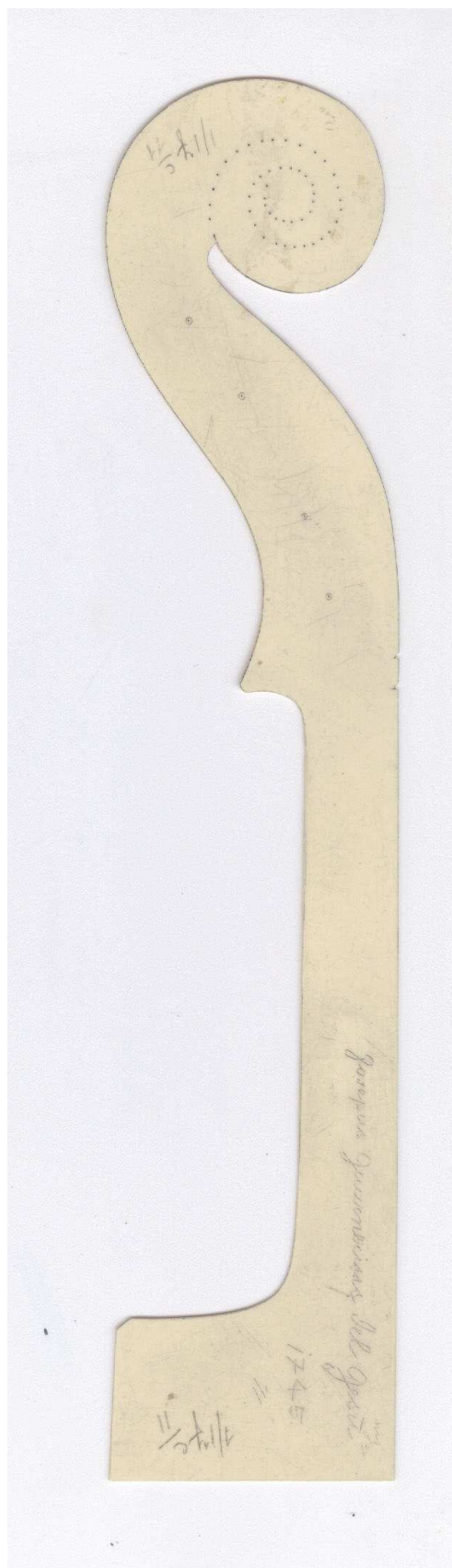
⁷ Maroević, Ivo, *Uvod u muzeologiju*, Zagreb, 1993.

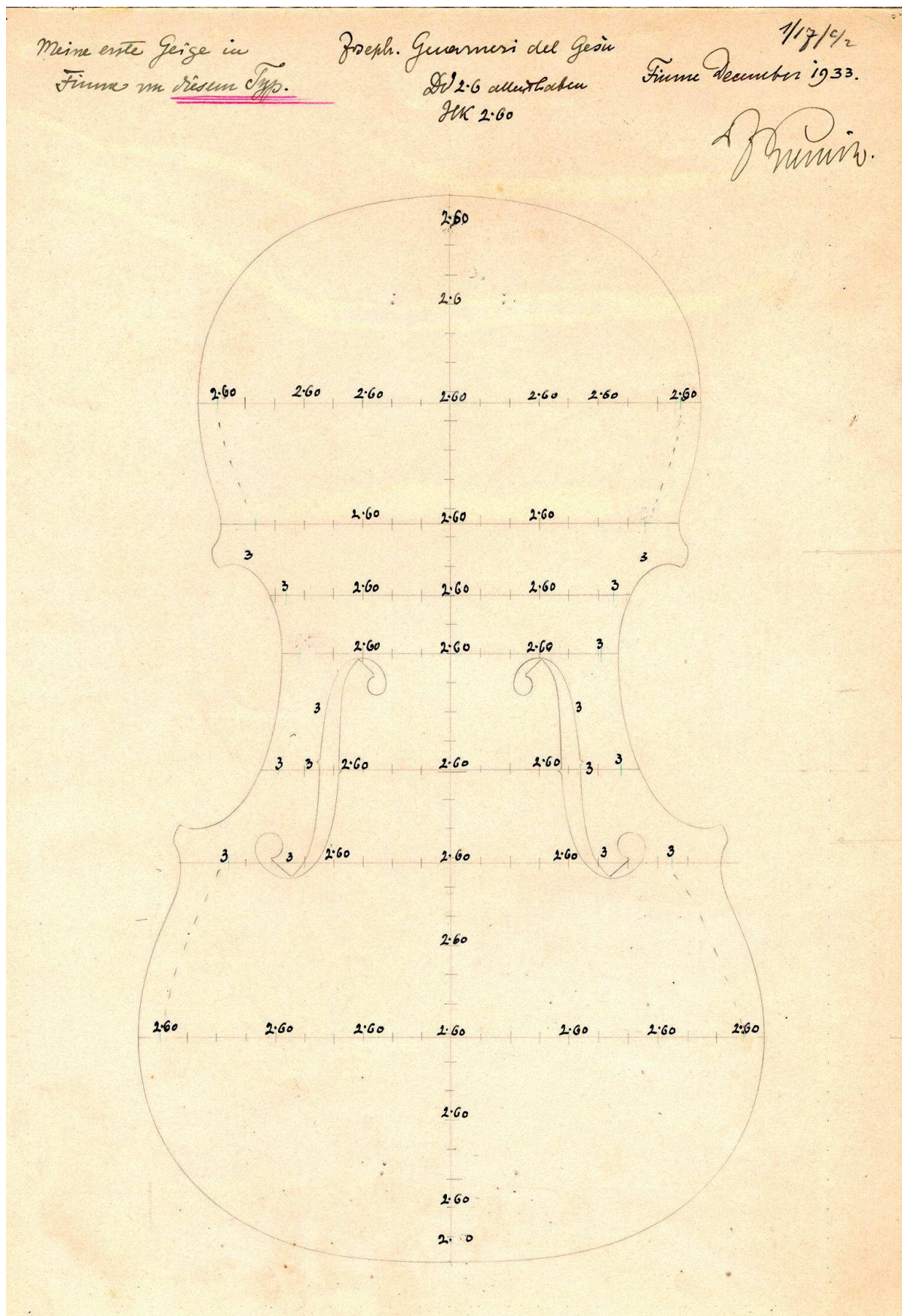
Slika 6. Forma violine ex Kubelik, dr. Franjo Kresnik, Rijeka, 6. 3. 1925., PPMHP KPO-ZK 26832. Fototeka PPMHP-a.

različitim okolnostima, a prezentacija svakoga pojedinog instrumenta mora se zasebno utvrditi. Na određenim je instrumentima prihvatljivo dopustiti sviranje a da se ne kompromitira obveza muzeja da instrument čuva. U suprotnome, bio bi izgubljen velik dio glazbenog iskustva te mogućnost edukacije i istraživanja. No treba imati na umu da su muzejski instrumenti neobnovljivi kulturni resursi koji će se izgubiti ako potreba za očuvanjem postane sekundarna s obzirom na želju za sviranjem.⁸ Neki su oblici mani-

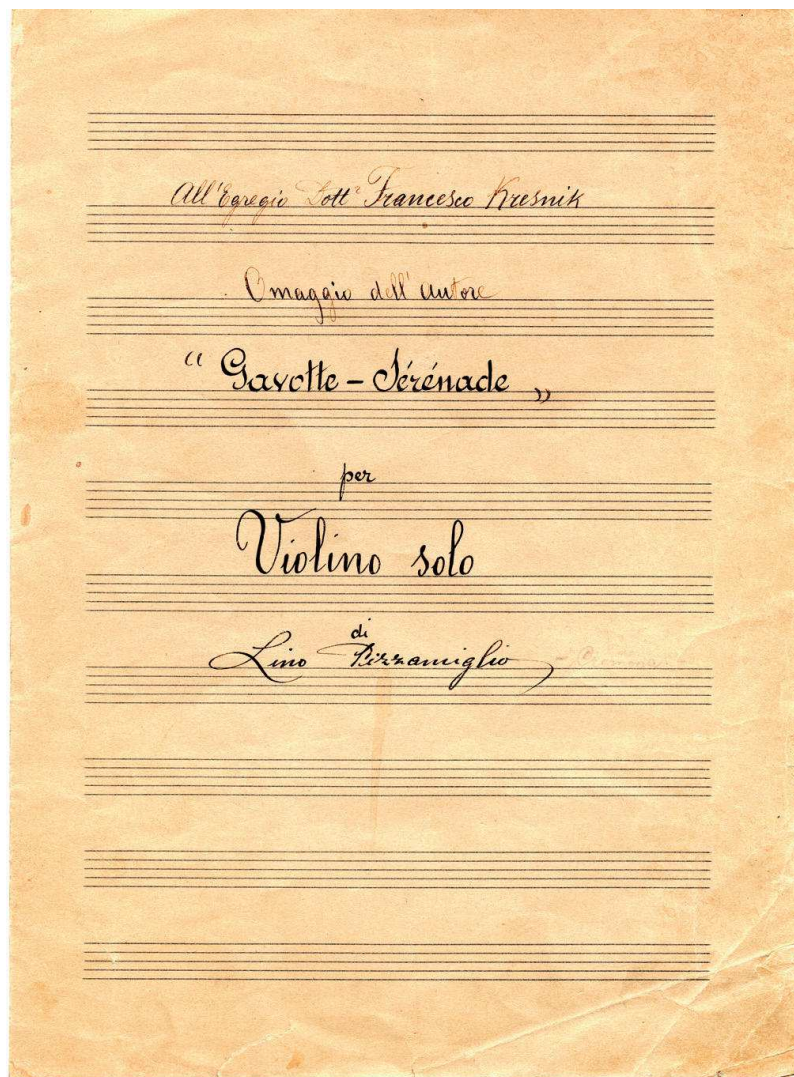
⁸ Barclay, Robert Leslie (1999). A critical analysis of actions taken upon historic musical in-

Slika 7. Nacrt za držak violine Guarneri del Gesu 1745, dr. Franjo Kresnik, Rijeka, oko 1930. PPMHP KPO-ZK 26839. Fototeka PPMHP-a.

Slika 8. Nacrt za konstrukciju violine prema Guarneriju del Gesù, dr. Franjo Kresnik, Rijeka, 1933., PPMHP KPO-ZK 26038. Fototeka PPMHP-a.

Slika 9. Serenada za violinu homage dr. Kresniku, Lino Pizzamiglio, Cremona, 1940., PPMHP KPO-ZK 26043. Fototeka PPMHP-a.

pulacije, intervencije ili restauracije gotovo uvijek potrebni, a zadaća je muzeja pomiriti proturječnosti i formulirati politiku ustanove o prezentaciji muzejskih instrumenata.⁹ U praksi se tom problemu različito pristupa. Primjerice, Muzej glazbenih instrumenata u Bruxellesu odlučio se za konzervatorski pristup¹⁰, dok

struments through the period of the early music revival from the beginning of the 20th century to the 1990s. PhD thesis, The Open University.

⁹ Musical instruments Museum, www.mim.be/conservation-of-musical-instruments-in-the-mim

¹⁰ Musical instruments Museum, www.mim.be/

Sveučilišna zbirka povijesnih glazbenih instrumenata u Edinburghu priređuje koncerte osamnaestostoljetne glazbe na autentičnim instrumentima i u autentičnom prostoru svoje koncertne dvorane Svete Cecilije.¹¹

REVIVAL RANE GLAZBE, RESTAURACIJE I REPLIKE

Umjetnost 19. st. obilježena je *revivalom* povijesnih stilova u umjetnosti. Zanimanje za glazbu visoke renesanse i baroka, a kasnije i za klasičnu i romantičnu glazbu, rezultiralo je početkom 20. st. potrebom za povijesnim instrumentima jer je općeprihvaćeno stajalište bilo da se ta glazba može interpretirati samo na instrumentima za koje je pisana. Glazbenici su smatrali ključnim oživjeti stare

instrumente, stoga je tada velik dio instrumenata doveden u upotrebno stanje izmjenom originalnih dijelova. Smjernice kojima se nastojala regulirati praksa restauracije u zbirkama prvi su put formulirane tek 1967.¹² One odražavaju shvaćanje da je restauracija do stanja

conservation-of-musical-instruments-in-the-mim

¹¹ Edinburgh University Collection of Historic Musical Instruments (EUCHMI), <http://www.euchmi.ed.ac.uk/uhwa.html>

¹² Alfred Berner, John Henry van der Meer, Genevieve Thibault, *Preservation and Restoration of Musical Instruments* (Paris: ICOM, 1967.).

svirljivosti cilj postupka i da je oštećeni instrument na taj način poželjno restaurirati kad god je moguće.¹³ Od tada do danas promijenilo se gledanje na to pitanje. Uočeno je da materijali i tehnike ugrađeni u instrument više nisu raspoloživi te da nije etički prihvatljivo ukloniti dijelove glazbala koji se ne mogu servisirati.¹⁴ A instrument, iako pasivan, nije bezvrijedan, već je dio kolektivne memorije, svjedok prethodne ili drugačije kulture, glazbene prakse i konstrukcijske tradicije.¹⁵ Promjena mišljenja tekla je postupno. Osamdesetih godina 20. st.¹⁶ ICOM je donio smjernice o dostupnosti instrumenata u javnim zbirkama, koje odražavaju promjene u razmišljanjima. No dok se, s jedne strane, zastupa ograničeno rukovanje glazbalima, u poglavlju o sviranju govori se kako muzejske instrumente treba *održavati* u stanju da se na njima može svirati.¹⁷ Međutim, kroz proces održavanja u širem smislu prošli su brojni gudački instrumenti, posebno oni kremonski: na prijelazu iz 18. u 19. st., prateći promjene glazbenog ukusa, na njima su obavljene preinake kuta vrata, promijenjena je dimenzija hvataljke, podignut je konjić i povećana napetost žica, što se tada smatralo poboljšanjem.¹⁸ Danas se nitko ne bi složio s takvom vrstom „modernizacije“. Aktualna preporuka ICOM-a jest da se na instrumentima iz muzejskih zbirki ne

¹³ Barclay, Robert Leslie, nav. djelo, str. 35.

¹⁴ Lamb, Andrew, nav. djelo.

¹⁵ Musical instruments Museum, www.mim.be/conservation-of-musical-instruments-in-the-mim

¹⁶ *Recommendations for Regulating the Access to Musical Instruments in Public Collections* (Paris: ICOM, 1984.). Ta je publikacija rezultat konferencije u Antwerpenu 1980.

¹⁷ Barclay, Robert Leslie, nav. djelo, str. 41.

¹⁸ Barclay, Robert Leslie, nav. djelo, str. 66.

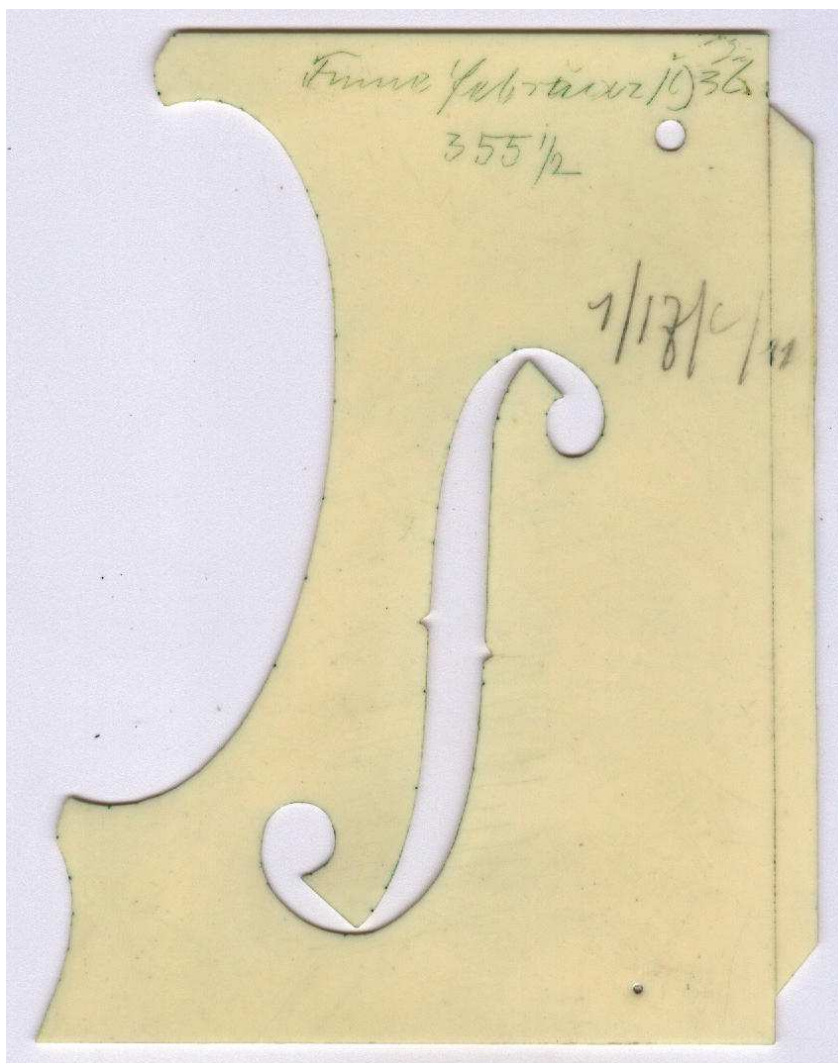

Slika 10. Kopija Guarnerijeve violine, dr. Franjo Kresnik, Rijeka, 1910., PPMHP-KPO-ZK 19549. Fototeka PPMHP-a.

svira ako je motiv znatiželja ili osobni užitek. Ali budući da postoje prihvatljivi argumenti za sviranje, preporučuje se da sviranje bude pod nadzorom kustosa i za najširu moguću publiku. Pri tome glazbenicima ne treba dopustiti da na instrumentima rade ikakve preinake.¹⁹

Osim restauracije i nesviranja, prezentacija instrumenata moguća je i izradom replika starih instrumenata. Repliku na kojoj će se svirati kao optimalno rješenje vide zagovornici konzervatorskog pristupa instrumentu. Međutim, suvremeni graditelji instrumenata ne mogu

¹⁹ Lamb, Andrew, nav. djelo.

Slika 11. Stradivari 1717 zu No 2., Šablona za f otvor, dr. Franjo Kresnik, Rijeka, oko 1930. PPMHP KPO-ZK 26080. Fototeka PPMHP-a.

precizno reproducirati oblik i materijale povijesnih instrumenata, pa tako ni njihova akustička svojstva jer na njih utječe ukupnost svih elemenata: od oblika sastavnih dijelova instrumenta do upotrijebljenih materijala, uključujući ljepila i lakove. Da nije tako, svaki bi graditelj violina izrađivao kopije Stradivarijevih.²⁰ Usporedo s *revivalom* rane glazbe brojni su graditelji pokušavali izraditi kopije kremonskih gudačkih instrumenata, ali ishod nije bio zadovoljavajući upravo

²⁰ Lamb, Andrew, nav. djelo.

zbog složenih akustičkih zakonitosti i jedinstvenosti materijala. Kresniku je, zahvaljujući temeljitu poznavanju konstrukcijskih načela i svojstava materijala, uspjelo postići vrhunske rezultate. Njegov cjelokupni rad od 1900. do 1930. usmjeren je na izradu kopija Guarnerijevih i Stradivarijevih instrumenata, a dio glazbala koji su pohranjeni u Muzeju zapravo su kopije baroknih instrumenata. U radu je primjenjivao *kremonski način izrade gudačkih instrumenata*, koji je 2012. uvršten na UNESCO-ovu listu zaštićene nematerijalne baštine i čiji je najbolji poznavatelj u prvoj polovici 20. st. bio upravo Kresnik.

Za razumijevanje njegove

ostavštine u Muzeju ključno je prezentirati i tu nematerijalnu komponentu.

KREMONSKI NAČIN IZRADE GUDAČKIH INSTRUMENATA I KRESNIKOVA ULOGA U NJEGOVU OČUVANJU

Graditelji gudačkih instrumenata iz obitelji Amati, Stradivari i Guarneri, aktivni u 17. i 18. st., priskrbili su Cremoni titulu *kolijevke violine*. Međutim, na prijelazu iz 19. u 20. st. taj gradić nije imao perspektivu i gotovo su ga svi graditelji gudačkih instrumenata napustili. Opća

Slika 12. Dr. Franjo Kresnik (prvi s lijeva) i njegov učenik Carlo Schiavi (treći s lijeva) kao predstavnici Talijanskog udruženja obrtnika na Međunarodnoj izložbi u Berlinu 1938., PPMHP KPO-ZK 19522. Fototeka PPMHP-a.

industrijalizacija proizvodnje i podjela rada prodrla je i na to područje kako bi se povećala proizvodnja i snizila cijena instrumenata. Njemačka, Austrija i Francuska organizirale su se bolje i brže od Italije, no glavni lombardski grad Milano ubrzo je uhvatio korak s trendovima. Podjela rada rezultirala je nestankom holističkog pristupa u izradi instrumenta, koji tada nije bio ekonomski održiv. Tadašnji su romantičari tvrdili kako je izgubljena *tajna* izrade kremonskih violina, pa su mnogi krenuli u *potragu* za njom. To se događalo istodobno s pojavom *revivala* rane glazbe i potražnje za starim instrumentima te u doba u kojemu je Stradivarijeva ostavština predana na čuvanje budućem Stradivarijevom muzeju u Cremoni. Takve su bile okolnosti u vrijeme kada se dr. Franjo Kresnik zaintere-

sirao za liuteriju i sam krenuo u potragu za *tajnom*.

U Cremoni, koja se pokušala prilagoditi novom načinu proizvodnje, utemeljena je jedna takva proizvodna radionica pod nazivom *Claudio Monteverde*, iz koje su izlazili instrumenti različite kvalitete i koja je bila aktivna od 1882. do 1945.²¹ Među zaposlenicima je bio i Carlo Schiavi, kojega je Kresnik odabrao kako bi mu prenio svoja znanja o kremonskom načinu izrade violina i tako ih *vratio* Cremoni. Schiavi je proveo tri godine na specijalizaciji kod Kresnika u Rijeci, od 1933. do 1936. Istodobno se u Cremoni intenzivirala želja za vraćanjem tradicionalne

²¹ Carlson, Bruce i Cacciatori, Fausto, *La liuteria lombarda del Novecento in La liuteria lombarda del '900*, Cremona, 2002.

Cremona 4-7-39
 Caro maestro
 Ricevendo quella risposta
 del Portugallo. senza di
 quella non posso dare a
 lei una risposta precisa
 riguardo la mia ditta a Ginevra.
 Appena saprò le scriverò.
 questa settimana finisco il
 mio ultimo modello Stradivari 1414
 quello di Berlino, nella mia
 prossima lettera le dirò del
 risultato. Le manderò anche
 delle fotografie della scuola
 la prossima settimana le scriverò
 una lunga lettera tanti baci a
 presto sempre suo all. Carlo

Slika 13. Pismo Carla Schiavija Kresniku, Cremona, 4. 7. 1939., PPMHP KPO-ZK 26050. Fototeka PPMHP-a.

izrade gudačkih instrumenata osnivanjem Međunarodne škole za liuteriju, a tom je nastojanju dodatni impuls dala proslava *Bicentennaria Stradivariana*. Uz lokalnu i nacionalnu političku potporu, škola je osnovana 1938. Kako je jedini Kremonjanin graditelj gudačkih instrumenata koji je bio sposoban instruirati učenike bio Židov, a političke okolnosti nisu dopuštale njegov angažman, izbor je pao na Carla Schiavija. On nije imao dovoljno znanja za podučavanje, ali znajući da će imati Kresnikovu potporu, ipak je prihvatio angažman. I doista, Kresnik mu

je pomagao objašnjavajući mu u brojnim pismima kako držati nastavu te ga neprestano upućujući na cjeline koje mora detaljno proučiti. Posredovanjem Schiavija, Kresnik je zapravo bio prvi instruktor u školi te je prozvan dopisnim direktorom – *direttore per corrispondenza*.²² Kresnikova se pisma Schiaviju čuvaju u Cremoni, a u Zbirci Kresnik pohranjeni su njihovi prijepisi. Tadašnji direktor škole Roberto Ferrinaci ocijenio je Kresnikovu knjigu, koja još nije bila tiskana, izuzetno korisnom za školu, a lokalni, kremonski i riječki tisak pisao je kako je Kresnik otkio Stradivarijeva konstrukcijska načela i prozvaio ga čovjekom koji čita violine – *un uomo che legge i violini*.

PRESENTACIJA ZBIRKE KRESNIK

Ostavština dr. Franje Kresnika predana je Muzeju 1952. zahvaljujući Kresnikovoj obitelji te prijatelju i štovatelju Justinu Cuculiću, koji je građu popisao i sistematizirao te izradio plan postava. Građa je ubrzo izložena u zasebnoj prostoriji, s naglaskom na Kresnikovoj impresivnoj biografiji. Izloženi su Kresnikovi instrumenti, diplome, fotografije i pribor za rad te je ambijentalno prikazan njegov radni prostor s pisaćim stolom. Nedostajale su legende sa širim

²² Torrisi, Francesco, *La scuola Internazionale di Liuteria e la rinascita della liuteria cremonese in La liuteria lombarda del '900*, Cremona 2002.

kontekstom kako bi se bolje razumjela njezova uloga na području liuterije. Akustička svojstva instrumenata prezentirana su na koncertima koje je Muzej organizirao 1950-ih i 1960-ih godina. Sviralo se na instrumentima nastalima nakon 1935. koji pripadaju violinama tipa Kresnik i koji su tada praktički bili novi. Kopije Guarnerijeve violine nastale u drugomu i trećem desetljeću 20. st. u Muzej su stigle kasnije. A upravo je za rad iz tog razdoblja Kresnik dobio visoke ocjene vrhunskih violinista, uključujući i Zlatka Balokovića.

Osim izmjene žica i redovitog čišćenja prašine s površine, na muzejskim violinama nisu rađeni nikakvi zahvati. Nakon što su ih pregledala trojica graditelja violina i potvrdila da su u izvrsnom stanju, zamolili smo violiniste, profesore riječke glazbene škole, da procijene njihova akustička svojstva. Ta je estetska komponenta nadmašila njihova – ali i naša – očekivanja, stoga je odlučeno da će se i ona prezentirati jedanput u godini na glazbeno-edukativnoj manifestaciji. Prve *Kresnikove dane* Muzej je organizirao 2013. u suradnji s Glazbenom školom Ivana Matetića Ronjgova iz Rijeke i Hrvatskim znanstvenim društvom za povijest zdravstvene kulture. Osim koncerta, manifestacija je obuhvatila i predavanja, s ciljem da posjetiteljima približi vrlo zahtjevnu građu Zbirke Kresnik.

Upotreba instrumenata iz zbirke nije dopuštena svim posjetiteljima, već samo školovanim glazbenicima koje Muzej pozove da na njima održe koncert u sklopu manifestacije. U planu je akustička svojstva tih instrumenata prezentirati posjetiteljima tijekom cijele godine uz pomoć audiosnimaka koje tek treba napraviti.

Svaki instrument ima očekivani vijek upotrebe, nakon čega mu se ne može vratiti originalna kvaliteta zvuka. Smatra se da je vijek gudačkih instrumenata tijekom kojega njihova akustička svojstva mogu biti održana na vrhunskoj razini ograničen na oko 200 godina. Postoje, naravno, brojne metode prolongiranja aktivnog života instrumenata, ali one zahtijevaju zamjenu originalnih dijelova. Tom su načinu tretmana osobito podložne violine, na kojima je moguće zamijeniti više 75 % dijelova. Muzeji, ipak, ne bi trebali pribjegavati takvim zahvatima. Mnogi se instrumenti s godinama ne poboljšavaju i povijesni instrumenti ne zvuče kao što su zvučali nekada.²³ Glavni je razlog tome propadanje materijala, na što samo djelomično možemo utjecati, no u konzervatorskom je smislu svakako potrebno učiniti sve što je u našoj moći kako bi se taj vijek maksimalno produžio. Ponajprije treba osigurati odgovarajuću mikroklimu i redovito čistiti površine instrumenata od nečistoća iz zraka. Povremena upotreba instrumenata u našem muzeju neće bitno utjecati na njihov vijek, a prezentacijom njihove skrivene estetske komponente sigurno će pridonijeti valorizaciji Kresnikova rada. U nekom trenutku u budućnosti instrumente ionako neće biti moguće prezentirati na opisani način, svirali mi na njima danas ili ne. Naša je obveza zabilježiti njihova akustička svojstva na suvremenim nosačima zvuka kako bismo ih mogli prenijeti budućim naraštajima.

²³ Lamb, Andrew, nav. djelo.

**FRANCISCUS KRESNIK FECIT
—MUSICAL INSTRUMENT AS A
MUSEUM OBJECT**

*Musical heritage is tangible and intangible. Its numerous tangible forms are accumulated in museums. Among them, instruments as specific museum objects which can only be partially grasped through their material aspect. At the Maritime and History Museum of the Croatian Littoral in Rijeka, the Kresnik Collection is displayed separately. Dr. Franjo Kresnik (1869 –1943) was a physician from Rijeka, and an internationally respected theoretician and stringed instruments builder. He studied and uncovered material related to the construction principles of Cremona builders of stringed instruments (Amati, Stradivari and Guarneri), writing about it in his book *Starotalijansko umijeće građenja gudačkih instrumenata* (Old Italian Art of Building Stringed Instruments), published posthumously. At the same time he used the acquired knowledge to make instruments in his own workshop in Rijeka. In the first phase, he copied violins built by Guarneri del Gesua, which were assessed excellent by violinist, while in the second phase (in the 1930s), he constructed his own type of violin. The Cremon art of violin building, used by Kresnik, was inscribed on the UNESCO Representative list of Intangible Cultural Heritage of Humani-*

ty in 2012, and his work is a bridge between the old Cremona masters to the International Violin Making School in Cremona, Italy founded in 1938, which is today a well-known international brand. The Kresnik Collection comprises different items: manuscripts, letters, photographs, documents, tools and accessories for woodworking and varnish mixing, drawings and descriptions of instruments, furniture for curves control of the pickup and the bottom of stringed instruments, and instruments themselves. The Collection features also the two essential aspects of intangible musical heritage, which are not properly presented, i.e. the art of instrument making and the quality of produced sound. Kresnik work has not been entirely evaluated yet, which is partly due to the lack of systematic and integrated presentation to date. Visual and textual information on musical heritage has only a partial effect. Successful presentation is a result of an interdisciplinary approach to the topic. Perceived from the point of view of history, musicology, music, and other, a musical instrument in a museum environment can be presented in its entirety and reappraised. Bearing this in mind, and aiming at the promotion of musical heritage, the Museum has, for the purpose of expanding its exhibition, offered a new form of musical heritage presentation through a musicaleducational event which also features playing the exhibited instruments.